

EL RAÚL REYES QUE JO VAIG CONÈIXER

Miguel Urbano Rodrigues
Serpa, 2 de marzo de 2008

www.rebellion.org

El govern d'Álvaro Uribe assassinà a la matinada de dissabte, en territori equatorià, al comandant Raúl Reyes de les FARC-EP, en una operació concebuda i executada amb recolzament dels Estats Units.

La notícia fou inicialment divulgada pel ministre de Defensa d'Álvaro Uribe en un comunicat triomfalista que distorsiona grollerament els esdeveniments, ocultant la naturalesa criminal de l'acció terrorista.

Segons Juan Manuel Santos, Raúl Reyes hauria estat abatut en un campament situat a l'Equador a 1800 metres de la frontera, durant un bombardeig realitzat per la Força Aèria del seu país a partir de territori colombià, per "no violar la sobirania" del país veí. Però després aclareix que posteriorment tropes de l'exèrcit colombià traspassaren la frontera i recolliren el cos de Reyes per portar-lo a Bogotà i evitar que les FARC l'enterressin.

La nota del ministre presenta, per absurda, un toc surrealista. És inimaginable, per incompatible amb la llei de la gravetat, que qualsevol avió pugui llançar bombes sobre un campament trobant-se a quasi dos quilòmetres de distància horitzontalment. I senzillament grotesc que aquesta mentida vagi seguida de la confessió de que forces de l'exèrcit colombià acabaren per travessar la frontera, violant la sobirania d'Equador. Les coses passaren d'una altra manera.

A través de satèl·lits d'Estats Units, Uribe va tenir coneixement de la presència d'un destacament de guerrillers de les FARC a Equador davant el departament colombià amazònic del Putumayo.

Bogotà va saber, per delació, que Raúl Reyes s'hi trobava. El cap del dirigent revolucionari -segon a la jerarquia de les FARC- tenia un preu, viu o mort, de 2,7 milions de dòlars. La denúncia fou pagada, i avions Super Tucan de la Força Aèria -la més poderosa i ben equipada d'Amèrica Llatina- descarregaren una pluja de bombes sobre el campament.

En l'atac de pirateria aèria moriren, a més de Reyes, el cantautor revolucionari Julián Conrado (el gran artista de la ràdio clandestina La Voz de la Resistencia) i 16 guerrillers. Foren massacrats mentre dormien en condicions encara mal conegudes.

Uribe, al rebre la notícia, felicità a la Força Aèria, i el cos de Reyes destrossat per la metralla fou portat a Bogotà. Després fotos del cadàver de l'heroi aparegueren en televisions i diaris de desenes de països. Quasi el mateix ritual macabre que es produí a l'assassinat del Che, al 1967.

ELS BASTIDORS DEL CRIM

L'Atemptat terrorista va ocórrer en un moment en que la campanya per l'alliberament de la franco-colombiana Ingrid Betancourt assumeix un estil històric i inspira matxets de l'anomenada gran premsa internacional. Mai s'ha mentit tant sobre la realitat colombiana com en aquests dies en que, amb el pretext del sofriment de l'ex-candidata a la Presidència, les FARC són el blanc d'una muntanya de calúmnies.

Un dia quedarà evident que en el debat sobre l'intercanvi humanitari les FARC actuaren permanentment amb transparència i autenticitat revolucionària, i Uribe amb hipocresia i objectius inconfessables.

Corresponent a repetides crides d'Hugo Chávez i de la senadora Piedad Córdoba, les FARC han decidit, en una primera fase, alliberar unilateralment a Clara Rojas i a la ex-diputada Consuelo Perdomo. L'operació, tot i així, fou retardada alguns dies perquè Uribe intensificà la concentració de tropes a l'àrea on ambdues havien de ser entregades a la Creu Roja Internacional, abans de viatjar cap a Caracas en helicòpters veneçolans.

Les FARC eren conscients dels enormes riscos que la operació creava. Sols qui coneixen la geografia de Colòmbia -un país amb 1140 km² i 45 milions d'habitants, solcat per tres serralades, rius gegantins, i en gran part cobert per la densa flora amazònica- pot valorar el què significà conduir a les dues dones des del desconegut campament on es trobaven fins al departament del Guaviare, prop de la frontera amb Veneçuela. És útil sens dubte recordar que l'exèrcit colombià violà el compromís d'alto el foc i començà a bombardejar el lloc una hora després de la sortida dels helicòpters.

Washington òbviament ha transmès a Bogotà minucioses informacions recollides pels seus satèl·lits sobre el curs de l'escamot guerriller encarregat d'entregar a Clara i Consuelo a la Creu Roja.

Posteriorment les FARC insistiren en la desmilitarització dels municipis de Pradera i Florida, com a condició indispensable al intercanvi humanitari exigint pel poble colombià -operació que preveia el canvi de 40 hostatges en poder de les FARC, entre els quals hi havia Ingrid Betancourt- per 500 guerrillers empresonats en presidis estatals.

Uribe es va negar a atendre totes les propostes internacionals rebudes que tenien l'objectiu d'un futur acord per l'intercanvi de presoners.

No obstant aquesta actitud intransigent del president neofeixista de Colòmbia, les FARC, en resposta a una nova demanda d'Hugo Chávez decidiren alliberar, també en gest unilateral, quatre diputats en el seu poder.

Un cop més, l'operació fou aplaçada perquè l'exèrcit, en les vigílies de la data establerta desplaçà poderoses forces, concentrant-les als Departaments del Caquetá, del Meta i del Guaviare on les FARC estan ben implantades entre els pobladors i pels quals els parlamentaris podrien passar.

Era doble l'objectiu d'aquesta iniciativa militar. Si es produïa un xoc directe, Uribe responsabilitzaria a les FARC per la mort eventual dels diputats. Simultàniament, els avions espies, equipats amb tecnologia de punta que Washington sols proporciona a Israel, estigueren molt actius.

Els satèl·lits americans transmeteren una altra vegada informacions importants al Pentàgon, que a la vegada, les comunicà a Uribe.

Però les FARC compliren, la qual cosa no impedí una intensificació de la campanya pro-alliberament immediat i incondicional d'Ingrid Betancourt. Fins el Papa hi participà.

Aquesta exigència era, en les condicions existents, d'impossible acceptació. Una dona fràgil, malalta, no podia sota cap hipòtesis caminar durant dies a través de regions selvàtiques on, a més, les tropes colombianes podrien interceptar l'escamot encarregat de la missió.

Les FARC repetiren per tant la seva proposta de desmilitarització dels municipis de Pradera i Florida, sense la qual l'intercanvi humanitari és inviable.

L'HEROI

El comandant Raúl Reyes era després de Manuel Marulanda, el membre més destacat del Secretariat i de l'Estat Major Central de les FARC.

Revolucionari des de la joventut -actualment tenia 60 anys-, s'estrenà com a sindicalista en les lluites contra els governs oligàrquics del seu país. Elles foren una iniciació per a altres batalles polítiques i militars. Fa més de 30 anys, Luis Edgar Devia s'uní a les FARC i es transformà en Raúl Reyes, un comandant guerriller que ràpidament assolí renom internacional.

El vaig conèixer al maig de 2001. Vaig rebre una invitació per a visitar el seu campament, proper a San Vicente del Caguán, capital de l'aleshores zona desmilitaritzada. Vaig acceptar i m'hi vaig quedar tres setmanes.

Raúl Reyes no impressionava per la seva aparença física. Baix, canós, tenia un timbre de veu suau. Parlava pausadament. Però després, a la primera nit, després del sopar, quan conversarem en el seu lloc de comandament -una modesta oficina instal·lada sota una tenda oculta pels arbres del boscatge- vaig adonar-me de que aquell guerriller fràgil era una personalitat excepcional. Mai l'havia vist sense el seu uniforme i sols retirava el seu fusell de l'espatlla en els moments de descans.

En aquest primer encontre parlarem de la crisi mundial, abans de que m'oferís llibres i documents com a pròleg indispensable al diàleg sobre la lluita de les FARC.

Ell era el responsable de les converses en busca de la Pau que transcorrien en aquelles setmanes prop de la casa de Los Pozos amb els representants del govern del president Pastrana.

Corrien temps en que Pastrana saludava respectuosament a Marulanda amb abraçades de Judes, dies en que he vist ambaixadors de països de la Unió Europea disputant-se les paraules i un somriure de Marulanda, el llegendari Tirofijo, comandant en cap de les FARC.

Vaig viatjar amb Reyes per la Macarena, al juny. Allí les FARC entregaren a la Creu Roja, en gest unilateral, a 304 militars, presoners de guerra.

No oblido el privilegi de mantenir amb Raúl Reyes, en matinades espesses, sota les estrelles, amb el campament en silenci, llargues conversacions sobre la seva organització revolucionària, Amèrica Llatina i l'estratègia de l'imperialisme estadunidenc, el gran enemic de la humanitat. I també sobre la vida.

En aquest campament vaig escriure articles per "Avante!" sobre els combatents de les FARC, i una entrevista també publicada en l'òrgan del PCP.

L'atmosfera tenia quelcom d'irreal, perquè els textos eren transmesos per la secretaria de Raúl a un destinatari que els encaminava després pel diari. Internet, curiosament, funcionava com a instrument utilitzat per una guerrilla marxista-leninista.

Per a honor i profit meu, Raúl Reyes va mantenir el contacte amb mi quan vaig tornar a La Habana on residia. Amb freqüència rebia missatges seus -a través de comandants amics- amb informacions importants i agraint articles que publiqués sobre la lluita de les FARC.

Recordo que poc abans del segrest a Equador del comandant Simón Trinidad -després extraditat als Estats Units- Reyes havia suggerit que tornés a la selva colombiana. El projecte aleshores fou cancel·lat perquè la frontera equatoriana s'havia tornat molt insegura.

Fins al seu últim dia, Raúl Reyes fou la veu de les FARC en el seu diàleg amb el món. I el comandant guerriller, encarregat d'una pila de tasques, encara aconseguia trobar temps per a escriure articles, alguns sobre temes ideològics per a la revista Resistencia, òrgan internacional de les FARC, i per a cedir entrevistes a periodistes d'Europa, Amèrica Llatina i Estats Units. En aquests treballs el saber, l'experiència i la fermesa del comunista tenien com a complement armoniós la cultura de l'intel·lectual humanista.

Uribe brinda ara per la mort del combatent que, en les paraules de Jaime Caicedo, secretari general del Partit Comunista Colombià, fou un revolucionari exemplar "que entregà la vida per la causa en la que creia".

El triomfalisme del president neofeixista de Colòmbia -que finançà el paramilitarisme quan era governador d'Antioquia i el nom del qual figura a la

l·lista de narcotraficants elaborada per la Drug Enforcement Agency dels Estats Units, però avui és el millor aliat de Bush al continent- no té el poder de fer història.

El pas per la Presidència dels seus països d'aventurers reaccionaris com Uribe i Bush sols deixarà memòria d'actes foscos i crims contra la humanitat. Raúl Reyes entra, al desaparèixer assassinat, al panteó dels herois d'Amèrica Llatina. Com Sucre, Bolívar, Artigas, o el Che, Raúl Reyes traspassa la frontera de la única eternalitat possible, la dels homes i dones que han viscut per a servir a la Humanitat i contribuir perquè ella prossegueixi caminant.

La marxa contra el Paramilitarisme i per la Pau, del dia 6 de Març, a Colòmbia i a diferents capitals d'Europa i Amèrica assumeix ara també el significat d'homenatge pòstum a Raúl Reyes. La solidaritat amb els que lluiten i moren per una Colòmbia democràtica i progressista és més que mai necessària.